

Vergaderjaar 1985–1986 Nr. 106a

16 593

Invoeringswet Boeken 3–6 Nieuw B.W. eerste gedeelte, bevattende wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de Wet op de rechterlijke organisatie en de Faillissementswet**VERSLAG VAN EEN MONDELING OVERLEG TEvens EINDVERSLAG VAN DE BIJZONDERE COMMISSIE VOOR DE HERZIENING VAN HET BURGERLIJK WETBOEK¹**

Vastgesteld 7 februari 1986

De Bijzondere Commissie voor de herziening van het Burgerlijk Wetboek heeft in de memorie van antwoord aanleiding gezien tot een mondeling overleg met de minister van Justitie. De minister heeft zich hiertoe gaarne bereid verklaard. Het overleg is op 12 november 1985 gehouden. Hierbij werd de minister bijgestaan door mr. W. Snijders, regeringscommissaris. Van de zijde van de commissie waren aanwezig mevrouw mr. J. H. B. van der Meer (P.v.d.A.), mr. Heijne Makkreel (V.V.D.) en mr. drs. Wagemakers (C.D.A.). De commissie brengt omtrent dit mondeling overleg als volgt verslag uit.

HOOFDSTUK I. WIJZIGING VAN HET WETBOEK VAN BURGERLIJKE RECHTSVORDERING**Algemeen**

1. Mevrouw J. H. B. van der Meer (P.v.d.A.) complimenteert de minister en via deze de regeringscommissaris met de memorie van antwoord. Zij vond de materie niet gemakkelijk. Zij heeft met veel waardering de memorie van antwoord gelezen, die zeer verhelderend was. Wel is haar opgevallen dat naar aanleiding van bepaalde vragen en opmerkingen die de commissie in het voorlopig verslag heeft gemaakt, soms wat cryptisch en heel kortaf wordt geantwoord. Zij betreurt dat omdat zij daardoor niet altijd een goed inzicht heeft gekregen in de achterliggende motieven waarom bij voorbeeld een lijn van de Hoge Raad wordt voortgezet of waarom men geen wetsvoorstel wil indienen omdat het niet op de prioriteitenlijst staat. Dat is echter het enige dat zij betreurt. Voor het overige spreekt zij nogmaals haar waardering voor de memorie van antwoord uit.

De heer Wagemakers (C.D.A.) sluit zich gaarne aan bij de complimenten die reeds gemaakt zijn over de kwaliteit van de memorie van antwoord. Het heeft zijn aandacht getrokken dat zeer geregeld in deze memorie de beantwoording begonnen is met formuleringen die erop duiden dat

¹ Samenstelling:

mw. Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn (C.D.A.), mw. J. H. B. van der Meer (P.v.d.A.), Heijne Makkreel (V.V.D.) (Voorzitter), Glastra van Loon (D'66), mw. Van Leeuwen (P.S.P.), IJmker (C.P.N.), Abma (S.G.P.), De Gaay Fortman (P.P.R.), Schuurman (R.P.F.), Van der Jagt (G.P.V.).

kennelijk de door de commissie geuite vraagstellingen op een misverstand berusten. Dat misverstand bestond dan vaak niet alleen bij de commissie, doch ook bij de door haar aangehaalde schrijvers die over dit voorstel van wet hebben gepubliceerd. Dit verschijnsel duidt erop dat het kennelijk een buitengewoon ingewikkelde materie is. Hij denkt dat die ingewikkeldheid onvermijdbaar is, gegeven het feit dat de in dit voorstel van wet neergelegde wettelijke regelingen nu eenmaal aangepast moeten worden aan het nieuwe begrippenkader van het Nieuw BW. Dit moge zo zijn doch het resultaat is er toch nog geen ander om.

Hij constateert voorts dat op dit moment de rechtspraak zich redelijk kan behelpen met het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Hij verwacht dat er nogal wat problemen gaan ontstaan alvorens de nieuwe wijzen van beslaglegging en executie zich opnieuw hebben ingebed in de rechtspraak. Het gesprek over dit probleem in zijn fractie heeft geleid tot een discussie die op een gegeven moment het kader van dit voorstel van wet enigszins te buiten ging en zich noodzakelijkerwijze richtte op de gehele operatie van het Nieuw BW. Onverlet de waardering die hij heeft voor degenen die met deze operatie bezig zijn, bespeurt hij in zijn fractie niet alleen bij anderen, maar zeker ook bij zichzelf grote twijfel over de vraag of deze operatie waarmee men thans reeds 40 jaar en misschien nog wel 5 jaar bezig is nu wel zo'n goede zaak is. Zijn fractie wil loyaal medewerking verlenen aan de verschillende voorstellen van wet betreffende het Nieuw BW in die zin dat zij door inbreng te leveren bij de verslagen in ieder geval de voortgang niet zal belemmeren. Het enthousiasme moet echter beslist nog groeien en zolang dat enthousiasme niet aanwezig is, maakt zijn fractie om meer dan uitsluitend formele redenen een voorbehoud ten aanzien van de kwestie, of zij tenslotte zal instemmen met dit voorstel van wet.

De minister spreekt zijn erkentelijkheid uit voor de complimenten over de kwaliteit van de memorie van antwoord, waarbij terecht is gezegd dat deze complimenten via hem zijn gericht aan degenen die het toekomt en dat is in de eerste plaats de regeringscommissaris en in de tweede plaats de stafafdeling Wetgeving Nieuw Burgerlijk Wetboek. Hij neemt de complimenten gaarne in ontvangst, maar uitdrukkelijk namens hen.

Over de gesignaleerde moeilijkheidsgraad merkt hij op dat bij een nieuw wettelijk kader waarin tal van nieuwe begrippen worden gehanteerd, onvermijdelijk een risico van misverstand aanwezig is, zeker in de beginfase. Daarom is het goed dat er een uitvoerige schriftelijke behandeling is. Die is bedoeld om er voor te zorgen dat zoveel mogelijk duidelijkheid ontstaat over de bedoelingen van de wetgever. De behandeling in de Eerste Kamer moet hieraan ook dienstbaar worden gemaakt, opdat daarna de praktijk met de wet kan gaan werken. De minister legt de nadruk erop dat de materie van het wetsvoorstel puur praktijkrecht is. Zaken als rol en rolicident zijn pas duidelijk wanneer men ze een keer heeft meegemaakt, maar nooit na een keer lezen in de studententijd. Met dat voor ogen moet zijns inziens het wetsvoorstel worden behandeld. Men moet zich telkenmale verplaatsen in de praktijk. De regeringscommissaris voegt hier aan toe dat de onderwerpen die in het wetsvoorstel worden geregeld, vooral onderwerpen zijn waar in de praktijk de deurwaarder mee te maken heeft. Aan de totstandkoming van het wetsvoorstel is daarom veelvuldig overleg met de deurwaarders voorafgegaan. Dat verklaart de voor buitenstaanders wellicht hoge moeilijkheidsgraad van het onderhavige wetsvoorstel. In zoverre is echter dit wetsvoorstel niet representatief voor de andere onderdelen van de invoeringswetgeving Nieuw BW.

2. De gekozen volgorde van behandeling van de diverse invoeringswetten en ook de «Operatie Stofkam» heeft tot gevolg dat op sommige punten aanpassingen of een nadere afstemming noodzakelijk zijn. De minister bevestigt desgevraagd dat deze in een zogenaamde bezemwet zullen worden ondergebracht en uitsluitend technisch van aard zullen zijn.

3. Van de zijde van de commissie wordt opgemerkt dat de zinsnede sub 5 van de memorie van antwoord «de toepasselijkverklaring van de algemene regeling van de verzoekschriftprocedure (art. 429a e.v. Rv) voor de rest van de burgerlijke wetgeving» de indruk kan wekken dat er naar gestreefd wordt de verzoekschriftprocedure tot de normale procedure in het civiele recht uit te breiden, terwijl de bedoeling toch geen andere is dan het invoeren van art. 429a e.v. Rv in al die gevallen dat een verzoekschrift is voorgeschreven. De regeringscommissaris onderschrijft dat de bedoeling geen andere is dan de commissie heeft verondersteld.

ARTIKELLEN

Artikel II

Artikel 12a

De commissie vraagt om een nadere toelichting op deze bepaling. De opgeroepen derde is geen mede-eiser of mede-gedaagde, maar neemt een zelfstandige positie in. Bij niet-verschijnen echter heeft hij geen recht van verzet. De commissie heeft zich geen duidelijke voorstelling kunnen vormen van het verloop van de procedure.

De regeringscommissaris omschrijft de in art. 12a geregelde figuur als gedwongen voeging of tussenkomst. In het huidige recht ontbreekt deze en dat wordt allerwegen als een gemis beschouwd. De Benelux-Merkenwet gaat uit van het bestaan ervan. België en vele andere landen kennen zelfs een algemene regeling van gedwongen voeging of tussenkomst. Er zou veel voor te zeggen zijn art. 12a ook tot zo'n algemene regeling uit te bouwen, maar in het kader van deze invoeringswet is daarvan afgezien. Wat de wijze van procederen betreft: deze is te vergelijken met de procedure bij vrijwillige voeging of tussenkomst.

Door de commissie daarnaar gevraagd, antwoordt de regeringscommissaris dat de derde de keuze heeft zich bij de ene of andere partij aan te sluiten dan wel een eigen standpunt in te nemen, waarbij het in geval van geschil daarover aan de rolrechter is te beslissen in welke volgorde wordt geconcludeerd. Bij die beslissing zal de rechter zich kunnen laten leiden door de omstandigheid dat het in de gevallen van art. 12a gaat om zaken waarin drie partijen belangen hebben die alleen maar te zamen kunnen worden beslist. Dat is ook de ratio van art. 12a. Voorkomen moet worden dat beslissingen worden genomen waarbij één van de betrokkenen geen partij was, maar toch gebonden is of beslissingen waarbij één van de partijen in het ongerede raakt omdat deze bijvoorbeeld in de zaak tegen de hoofdgerechtigde een andere beslissing verkrijgt dan in de zaak tegen de vruchtgebruiker.

Artikelen 52–54

De commissie onderschrijft de opmerking van de minister dat in het kader van deze invoeringswet niet moet worden gestreefd naar een zo groot mogelijke gelijkheid tussen dagvaardings- en requestprocedures. Anderzijds oordeelt de commissie het echter niet wenselijk de regelingen van beide procedures onnodig uit elkaar te laten lopen. Naar de mening van de commissie is de discretionaire bevoegdheid van de rechter in dagvaardings- en in requestprocedures gelijk wat betreft het uitvoerbaar bij voorraad verklaren van beslissingen, al dan niet met zekerheidsstelling, alsmede wat betreft het alsnog in appél uitvoerbaar bij voorraad verklaren van beslissingen, al dan niet tegen zekerheid. Na enige discussie zijn commissie en regeringscommissaris het hierover eens. De verschillen in tekst duiden derhalve niet op inhoudelijke verschillen. Overeenstemming bestaat ook dat ten aanzien van schorsing van de uitvoerbaarverklaring bij voorraad een met art. 429p lid 2, tweede zin overeenstemmende bepaling voor de dagvaardingsprocedure niet dient te worden opgenomen.

Artikel V

Artikelen 430–438a (en 700–710)

a. De commissie signaleert een mogelijk misverstand in het antwoord van de minister betreffende HR 14 januari 1983, NJ 1983, 267. Wordt met een zelfstandig recht van derden alleen burgerlijke rechten bedoeld of ook bijvoorbeeld een huisrecht?

De regeringscommissaris onderkent dat de passage tot misverstand aanleiding kan geven. Bedoeld zijn alleen derden die burgerlijke rechten geldend kunnen maken, bijvoorbeeld een onderhuurder als bedoeld in art. 1623k BW of ook anderen, die zonder recht of titel in het pand verblijven, maar ten aanzien waarvan ontruiming misbruik van recht zou kunnen zijn.

b. In verschillende artikelen wordt genoemd de mogelijkheid om «op verlangen van» een eiser, deurwaarder of notaris een beslissing van, meestal, de president in kort geding te verkrijgen. Onder meer is daarvan sprake in art. 438 lid 3 en art. 705. De commissie vraagt zich af of «op verlangen van» de inleiding vormt van een informele procedure.

De regeringscommissaris antwoordt dat «op verlangen van» staat naast «ten verzoeken van» en «op vordering van». Zoveel mogelijk is getracht deze terminologie over de gehele linie vol te houden, zoals dat ook in andere recente wetgeving is gebeurd, onder meer het huurrecht. «Ten verzoeken van» wijst op een requestprocedure, «op vordering van» op een dagvaardingsprocedure. «Op verlangen van» vormt een tussencategorie in twee soorten gevallen. In de eerste plaats de in Rechtsvordering bedoelde situaties dat men zich met spoed tot de president in kort geding wendt zonder dat er onmiddellijk een dagvaarding van komt. Deze houdt de zaak dan eventueel aan om partijen te doen oproepen. In de tweede plaats de gevallen waarin bijvoorbeeld in de sfeer van nietigheden op verlangen van een van de partijen – dat kan de eiser zijn, maar ook de gedaagde – in plaats van algehele vernietiging, partieel wordt vernietigd of de gevolgen van vernietiging worden gematigd. Art. 3.2.17b is hiervan een voorbeeld, evenals art. 6.5.2.12a.

Artikelen 457–459

1. Ten behoeve van degene die na een executoriaal beslag een conservatoir beslag legt, kan met toepassing van art. 483f een zeker bedrag worden gereserveerd. Voorstelbaar is dat jaren later blijkt dat het conservatoir beslag ten onrechte is gelegd. Andere crediteuren hebben dan al die tijd ten onrechte op betaling van een deel van hun vordering moeten wachten. Dat kan schade hebben veroorzaakt. Bij de commissie rijst de vraag of in een dergelijke situatie degenen die ten onrechte beslag heeft gelegd ten opzichte van deze andere crediteuren voor deze schade aansprakelijk is.

De regeringscommissaris begint zijn antwoord met er op te wijzen dat de kwestie van het reserveren van een bepaald bedrag voor betwiste vorderingen naar huidig recht voor beslag niet geregeld is. Wel geregeld is de kwestie voor het faillissement en de bepalingen daarvan worden in geval van beslag meestal analogisch toegepast, indien althans een minnelijk overleg niet zou slagen, want daaraan wordt in de praktijk meestal de voorkeur gegeven. Wat betreft de onrechtmatigheid, moet het geschetste geval worden onderscheiden van dat van de aansprakelijkheid van de beslaglegger jegens de beslagene voor de schade, veroorzaakt door een ten onrechte gelegd beslag. Daarover bestaat in literatuur en rechtspraak een betrekkelijke communis opinio. Thans gaat het om de aansprakelijkheid ten opzichte van derden. Naar de mening van de regeringscommissaris verschilt dat geval niet veel van dat waarin iemand een procedure begint en deze verliest. Aansprakelijkheid voor daardoor veroorzaakte schade is niet uitgesloten, maar zal, behoudens zeer bijzondere omstandigheden, niet spoedig worden aangenomen.

2. Naar aanleiding van een vraag van de commissie omtrent de samenloop van verschillende soorten beslagen, wijst de regeringscommissaris op art. 497 lid 3; een beslag tot afgifte wordt niet omgezet in een beslag tot verhaal, indien andere goederen van de beslagene kunnen worden aangewezen, die voldoende verhaal bieden.

Artikel 461d

De commissie kan zich verenigen met de mening van de minister dat aan een voorschrift als art. 461d bevat, behoefte is. Zij meent echter dat de consequentie van het verbinden van de termijn van 3 dagen aan het moment van het leggen van beslag is dat een voorzichtig deurwaarder vrijwel altijd het formulier zal moeten betekenen. De in de memorie van antwoord vermelde afstand zal niet spoedig mogen worden aangenomen.

De regeringscommissaris antwoordt dat het voorschrift berust op een afweging van verschillende belangen. Enerzijds die van de beslaglegger, anderzijds die van een derde die in de regel noch juridisch geschoold noch van rechtsbijstand voorzien zal zijn en die niet uit onwetendheid het recht moet kunnen verliezen om volgens de regels van het derdenbeslag verweer te voeren. In overleg met de deurwaarders is voor de thans voorgestelde redactie van art. 461d gekozen, die de derde de hoogst mogelijke bescherming biedt zonder de belangen van de beslaglegger te veronachtzamen. Een voorzichtig deurwaarder zal inderdaad het formulier altijd toesturen, tenzij hij er zeker van is dat de derde met de gang van zaken akkoord gaat.

Artikel 474 e.a.

Tot de opbrengst als bedoeld onder meer in art. 474 behoort ook de in rekening gebrachte omzetbelasting. Het arrest HR 6 mei 1983, NJ 1984, 228 betrof een hypothecaire verkoop als bedoeld in art. 1223 lid 2 BW, althans werd daarvan in cassatie uitgegaan. In HR 15 juli 1985, RvdW 1985, 157 werd eveneens overwogen dat het uitgangspunt dat in geval van «levering met optie» ten aanzien van de O.B. moest worden gehandeld als bij een hypothecaire verkoop van 1223 lid 2 BW, in cassatie niet was bestreden. Betekent dit dat in geval van een onderhandse verkoop niet op gelijke voet als art. 1223 lid 2 BW, onder het begrip opbrengst naar nieuw recht niet de Omzetbelasting is begrepen, zo vraagt de commissie. Zij verwijst in dit verband mede naar HR 28 juni 1985, NJ 1985, 887.

De regeringscommissaris stelt voorop dat HR 6 mei 1983, NJ 1984, 228 weliswaar uitgaat van een hypothecaire verkoop als bedoeld in art. 1223 lid 2 BW, maar dat in dat geval de verkoop in werkelijkheid ondershands door de curator plaats vond, terwijl de betrokken partijen waren overeengekomen onderling af te rekenen als ware het een verkoop krachtens het beding van voormelde bepaling. Een dergelijke onderhandse verkoop geschiedt naar huidig recht, omdat verkoop krachtens het voormelde beding niet ondershands kan plaats vinden. In het nieuwe recht wordt dit blijkens artikel 3.9.4.11 anders. De daar bedoelde onderhandse verkoop is derhalve een verkoop als bedoeld in artikel 57 F. Het aan de koper als omzetbelasting in rekening gebrachte bedrag behoort dan ook ingevolge HR 6 mei 1983, NJ 1984, 228, tot de opbrengst.

Zou onder het nieuwe recht ondanks de mogelijkheden die artikel 3.9.4.11 biedt, toch verkoop door de curator plaats vinden en derhalve niet op de voet van artikel 57 F., dan geldt voor het aan de koper als omzetbelasting in rekening gebrachte bedrag hetzelfde, maar rijst een andere vraag nl. of de curator de omzetbelasting die *de boedel* eventueel ter zake van de levering verschuldigd is aan de fiscus, als kosten van verkoop voor het volle bedrag op het aan de hypotheekhouder uit te keren deel van de opbrengst van het betreffende goed in mindering mag brengen, of dat deze kosten behoren tot de algemene faillissementskosten, bedoeld in artikel 182 F., en aldus door alle schuldeisers te zamen

moeten worden gedragen, onder wie ook de hypotheekhouders die niet van hun bevoegdheid uit artikel 57 F. gebruik hebben gemaakt. Het eerste is het geval, nu het hier om bijzondere en niet om algemene faillissementskosten gaat; men zie Polak-Polak, Faillissement en Surséance van betaling, blz. 341, en Van Zeven-Van den Ende, Faillissementswet, aantekening 4 bij artikel 180.

Rechten van derden

De commissie spreekt haar waardering uit voor de uitvoerige beschouwingen omtrent dit onderwerp.

Artikelen 475-479g (en 718-723)

1. Desgevraagd deelt de regeringscommissaris mede dat de handhaving van het huidige stelsel bij beslag onder een bank of onder de P.C.G.D. een van de uitdrukkelijke wensen van de bankjuristen is. Van de zijde van de commissie wordt naar voren gebracht dat naar nieuw recht bij ieder gelegd beslag verklaring zal moeten worden afgelegd. Bij de huidige praktijk van vaak meerdere derdenbeslagen houdt dat in dat ook meerdere malen verklaring zal moeten worden gedaan. Legt dat geen extra druk op de banken? De regeringscommissaris ontkent dit met klem, omdat de verplichting tot het doen van verklaring aanzienlijk vereenvoudigd is en in beginsel geen procedure meer vereist. Bovendien valt te bedenken dat in het huidige recht bij een onderhandse afwikkeling de volgende beslagleggers niet profiteren van het saldo dat door het eerste beslag getroffen is; zie HR 17 juni 1983, NJ 1984, 33. De commissie merkt op dat ook thans reeds vaak, zij het dan niet zonder risico, op een informele manier het derdenbeslag wordt afgewikkeld. Daarbij kan met één keer worden volstaan. De minister wijst er op dat de administratieve bezigheden van de bank bij het opmaken van de stand van de rekeningen in het oude en het nieuwe systeem gelijk blijven. Het is alleen veel eenvoudiger om het resultaat op een formulier te kunnen noteren dan in een zwaar opgetuigde verklaringsconclusie.

2. Bij het voorgaande sluit aan een vraag van de commissie naar de redenen voor het verschil tussen overdracht van een beslag op toekomstige goederen, met name vorderingen. De commissie was niet overtuigd van de in de memorie van antwoord (mede onder verwijzing naar de memorie van antwoord Invoeringswet deel 4) gehanteerde argumentatie. Beslag op toekomstige goederen blokkeert de bedrijfsvoering, maar dat doet beslag op tegenwoordige goederen ook. Opheffing van het beslag tegen zekerheidsstelling is dan de aangewezen weg. Ten aanzien van het beslag op toekomstige *vorderingen* gaat naar de mening van de commissie het argument van het blokkeringseffect zelfs helemaal niet op, althans is er geen verschil met overdracht van toekomstige vorderingen. Naar huidig recht wordt zo'n verschil ook niet gemaakt. Waarom dan wel naar nieuw recht?

De regeringscommissaris antwoordt dat naar huidig recht overdracht van toekomstige goederen in ruime mate toelaatbaar is. Beslag daarentegen in het geheel niet, met uitzondering van faillissement. Dat heeft goede redenen. Vervreemding of bezwaring van toekomstige goederen, die plaats plegen te vinden in verband met kredietverlening, leggen op de schuldenaar vooralsnog nauwelijks een last. Een beslag mede op toekomstig vermogen van de schuldenaar past echter alleen bij een liquidatie van dat vermogen ten behoeve van de gezamenlijke schuldeisers. Daaraan is behoefte als de schuldenaar in de staat verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen. Het is geen passend middel voor individuele schuldeisers die buiten faillissement om alleen te eigen behoefte verhaal willen nemen.

In het nieuwe BW is de overdracht en verpanding van toekomstige goederen verruimd, aanvankelijk voor wat betreft de verpanding van toekomstige vorderingen zelfs aanzienlijk. Als gevolg hiervan is een merkwaardige en zijns inziens op een misverstand berustende stroming in de literatuur ontstaan die verdedigt dat daarom ook het beslag op toekomstige goederen in dezelfde ruime mate moet worden toegelaten. Naar de mening van de regeringscommissaris worden op deze manier de zaken omgedraaid. Het past in ons rechtstelsel dat men zich door middel van zekerheidsrechten op de tegenwoordige en toekomstige goederen van zijn schuldenaar tegen diens eventuele andere schuldeisers kan beveiligen. Dat is wenselijk omdat het aldus mogelijk wordt krediet te verkrijgen, dat, zo het terecht is verleend, mede ten bate van de tegenwoordige en toekomstige schuldeisers strekt, die daaruit kunnen worden voldaan. De gedachte dat deze schuldeisers op dezelfde voet op toekomstige goederen beslag moeten kunnen leggen als waarop zekerheidsrechten op toekomstige goederen mogelijk zijn, strookt daar niet mee. Wel is intussen op andere gronden de mogelijkheid van verpanding van toekomstige vorderingen, die de aanleiding tot de voormelde literatuur was, beperkt; zie artikel 3.9.2.3 lid 1, zoals gewijzigd bij de tweede nota van wijziging betreffende het vierde gedeelte van deze Invoeringswet, en de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer bij dit artikel, punt 3, blz. 64-65.

De door de commissie geuite tegenwerping dat een beslag op tegenwoordige goederen eveneens veel kwaad kan aanrichten en tot blokkering leidt, is juist, maar dat is geen reden om het erger te maken dan het is.

3. De regeringscommissaris bevestigt desgevraagd dat sub 3e, blz. 24 memorie van antwoord bedoeld is dat wanneer voor een vordering van f 30 000 beslag wordt gelegd op een saldo van f 100 000 het gehele saldo van f 100 000 is geblokkeerd. Het saldo zal met eventuele andere beslagleggers moeten worden gedeeld. Beslag schept geen preferentie. In de praktijk zal overigens vaak opheffing van het beslag worden gevorderd tegen een bankgarantie van f 30 000 (mèt kosten).

Artikelen 480-490d (en 551-553)

De commissie wijst er op dat in het algemeen van een onderhandse verkoop een hogere opbrengst te verwachten is.

De regeringscommissaris erkent dit. In het hypotheekrecht is de mogelijkheid geopend onderhands te executeren. Lang is geaarzeld of de voorgestelde regeling niet veralgemeend zou moeten worden. Vooralsnog is daarvan afgezien. Besloten is de resultaten af te wachten van de onderhandse executie bij hypotheek. Zijn deze gunstig dan kan alsnog overwogen worden ook bij beslag (op onroerende zaken) onderhandse executie toe te staan.

De commissie vraagt vervolgens of de ene beslaglegger in een procedure kan vorderen van een andere beslaglegger mee te werken aan een onderhandse verkoop. De regeringscommissaris antwoordt hierop met grote terughoudendheid, want de materie leent zich niet voor een grote vrijheid van de rechter. Bovendien is, alle taxaties ten spijt, nooit helemaal zeker of een openbare verkoop toch geen hogere opbrengst oplevert en strekt de openbaarheid mede ter voorkoming van misbruiken. In uitzonderlijke situaties sluit de regeringscommissaris het echter niet uit dat de rechter een beslaglegger kan verplichten mee te werken aan een onderhandse verkoop. Een algemeen redmiddel om tot onderhandse verkoop te geraken, is dit echter niet.

De commissie stelt aan de orde de kwestie van een mogelijke versnelde invoering van art. 505 lid 3 naar aanleiding van de moeilijkheden die in het notariaat gerezen zijn na het arrest inzake het Baarns beslag (HR 30 januari 1981, NJ '82, 56). De regeringscommissaris deelt mede dat versnelde invoering wel is overwogen, mede op aandrang van de Koninklijke Notariële Broederschap, maar dat, toen bij het overleg bleek dat dit minder simpel was dan het op het eerste gezicht leek, is besloten dit werk slechts in geval van werkelijke noodzaak voort te zetten. De broederschap is daarop niet met nieuwe klachten teruggekomen.

De commissie vermeldt vernomen te hebben dat in de praktijk veel moeite moet worden gedaan om situaties als in het Baarns beslagarrest te voorkomen. Ondanks alle moeite is naar huidig recht geen sluitend systeem te bedenken omdat de registers niet tot het laatste moment zijn bijgewerkt. Verwezen wordt daarbij naar het preadvies van Van Velten voor de K.N.B. en de Vereniging voor Bouwrecht, 1985. Ook de verzekeraarbaarheid tegen betaalbare premies van deze dagelijkse risico's in het notariaat, schijnt problemen op te leveren. De regeringscommissaris merkt op dat men het probleem van de voormelde vertraging bij de verwerking van de inschrijvingen niet kan oplossen met versnelde invoering van artikel 505 lid 3. Het gaat hier immers om een organisatorische kwestie, die veeleer samenhangt met de materie van de Kadasterwet en die moet worden verholpen, eer een bepaling als artikel 505 lid 3 het daarmee beoogde effect kan hebben. De regeringscommissaris herhaalt dat sinds voormeld overleg de broederschap niet met nieuwe klachten is gekomen, maar dat wanneer de broederschap het opportuun acht de materie van het wetsontwerp weer ter hand te nemen, hij uiteraard bereid is daarover met de broederschap overleg te voeren.

Artikel VI

Artikel 611a e.v.

Gevraagd naar het verbeurd zijn van in een kort geding opgelegde dwangsommen, hoewel in de bodemprocedure het materiële geschil anders wordt beslist, onderscheidt de regeringscommissaris twee aspecten. In de eerste plaats dat degene die gedwongen is geweest zich aan het KG-vonnis te houden, recht heeft op schadevergoeding. In de tweede plaats dat de dwangsommen die hij verschuldigd is door overtreding van het KG-vonnis definitief verbeurd zijn. Men moet zich aan het (voorlopige) bevel van de rechter houden. Degene die het daar niet mee eens is, zal moeten appelleren. Doet hij dat om welke reden dan ook niet, dan zal hij de rechterlijke uitspraak, zo lang deze geldt, moeten eerbiedigen.

De commissie acht na dit mondelinge overleg de openbare behandeling van het wetsontwerp voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Heijne Makkreel

De bijzondere griffier van de commissie,
J. B. M. Vranken